

NA HRANICI VLASTNÝCH MIEN A DRUHOVÝCH OZNAČENÍ: SÉMANTICKÉ, PRAVOPISNÉ A PRÁVNE ASPEKTY POUŽÍVANIA SLOVENSKÝCH NÁZVOV OLYMPIJSKÝCH PODUJATÍ¹

Marek Mikušiak

*Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave
Priemyselná 4, Trnava
E-mail: marek.mikusiak@truni.sk*

MIKUŠIAK, M. (2022): On the Border of Proper Names and Generic Terms: Semantic, Spelling, and Legal Aspects of the Use of Names Referring to the Olympic Games in Slovak. In: *Slovenská reč*, 87/2, 89 – 110.

Abstract: The paper deals with the Slovak names referring to the Olympic Games that appear to be, in a sense, borderline cases between proper names and generic terms. The study focuses on semantic and spelling aspects of these names, but also on legal restrictions imposed on the use of the term *olympiáda* (*Olympics/Olympiad*), so the analysis goes beyond the traditional semantics and partly falls within the field of applied linguistics focusing on language and law. The paper shows that despite the latest proposal the Slovak spelling system cannot be consistently based on the principle of “completeness” of the name. Secondly, it is argued that spelling variants *olympiáda/Olympiáda* and *olympijské hry/Olympijské hry* should be accepted in written Slovak. Finally, the study clarifies the special status of the word *olympiáda* as quasi-trademark, resulting from the legislative protection of the Olympic symbolism.

Keywords: Olympics, Olympic Games, trademark, proper names, chrematonyms, Olympic Charter.

Článok v skratke:

- Príspevok sa zaoberá súčasnými odporúčaniami zapisovania pomenovaní olympijských podujatí a poukazuje na nesystémovosť niektorých publikovaných zásad, najmä zásady (ne)úplnosti označení.
- Napriek slovenskej pravopisnej tradícii majú v slovenskom jazyku pravopisné opodstatnenie aj zápisy *Olympijské hry* a *Olympiáda*, ktoré možno akceptovať ako regulárne vlastné pomenovania podujatí usporadúvaných pod záštitou Medzinárodného olympijského výboru.
- Príspevok objasňuje špecifický status slova *olympiáda* so zreteľom na súčasnú legislatívnu ochranu olympijského vlastníctva.

1. ÚVOD

Základný rozdiel medzi druhovými označeniami (apelatívami) a vlastnými menami (propriami) v praxi často zohľadňujeme úplne automaticky. Každému kompetentnému používateľovi slovenského jazyka je jasné, že pán Chudý reálne nemusí byť chudý a že v Michalovciach nežijú len Michalovia a Michaely. Podľa

¹ Príspevok vznikol s podporou VGS PdF TU v Trnave č. B7/2022 *Jazyk a poznanie*.

najnovších psycholingvistických výskumov sa táto rozlišovacia schopnosť formuje približne v období štvrtého roku života (Hall 2009). Rozlišovanie druhových označení a vlastných mien napriek tomu nie je úplne bezproblémová záležitosť. Jednak preto, lebo toto rozlišovanie je z teoretického hľadiska závislé od odpovede na netriviálnu otázku všeobecnej definície vlastných mien; a jednak preto, lebo aj po akceptovaní adekvátnej definície vlastných mien narážame na problém praktickej aplikácie príslušného rozlíšenia v konkrétnych kontextoch (hraničné, resp. nejednoznačné prípady).

Teoretické rozlišovanie druhových označení a vlastných mien sa značne komplikuje najmä vtedy, ak okrem sémantických aspektov fungovania jazykových výrazov zohľadňujeme aj zaužívaný pravopis; čiže ak zohľadňujeme to, aké typy jazykových výrazov sú vlastnými menami podľa aktuálnych *Pravidiel slovenského pravopisu* (PSP). Okrem apelatív a proprií sa tak v jazykovedných teóriách môžeme stretnúť aj s kategóriou tzv. nepravých proprií (Sokolová 1995). Na účely tohto príspevku však postačuje základné sémantické rozlíšenie, podľa ktorého druhové označenia sú *opisné* označenia, zatiaľ čo vlastné mená fungujú ako *identifikačné nálepky*.² Zameriame sa predovšetkým na problémy späté s praktickou aplikáciou tohto rozlíšenia, na ktoré narážame pri posudzovaní niektorých nejednoznačných prípadov. V českej a slovenskej jazykovede sa v tejto súvislosti pomerne živo diskutuje o tzv. ambimodálnych výrazoch (napr. *Kancelária prezidenta Slovenskej republiky*, *Základná škola v Lozorne* a pod.), ktoré na jednej strane fungujú ako vlastné mená, na druhej strane ich však vnímame ako v istom zmysle opisné, čo niekedy zakrýva ich propriálny status (porov. Dokulil 1977). Na jazykovú nejednoznačnosť tohto typu najčastejšie narážame pri vlastných názvoch jedinečných ľudských výtvorov (chrématonymách).

Hodno poznamenať, že v rámci výskumu vlastných mien sa tradične najväčšia pozornosť venuje menám osôb a zemepisným názvom. Súvisí to akiste s tým, že predstavujú najzaujímavejší materiál pre etymologickú analýzu (porov. Crystal 2007, s. 217 – 223). Pôvod vlastných názvov ľudských výtvorov je často buď úplne jasný, alebo nás skrátka príliš nezaujíma. Napriek tomu venuje súčasná jazykoveda týmto označeniam čoraz väčšiu pozornosť. Mnohé označenia jedinečných ľudských výtvorov nemajú jednoznačný status, čo je zaujímavé nielen z teoretického hľadiska, ale aj v súvislosti s otázkou ich správneho zapisovania (napr. Valentová 2015, 2021).

Označeniami ľudských výtvorov sa budeme zaoberať aj v tomto príspevku. Cieľom state je poukázať na úskalia rozlišovania medzi apelatívami a propriami na príklade rôznych typov označení olympijských podujatí (oficiálnych názvov, ozna-

² Porov. s tvrdením F. Čermáka, podľa ktorého vlastné mená sú „indexy s jedinečným denotátom“ (Čermák 2011, s. 201). K diskusii o možnostiach definovania vlastných mien z lingvistického hľadiska pozri napr. Blanár (2009); Harvalík (2021); Závodný (2021). K diskusii z pohľadu logickej sémantiky pozri napr. Kripke (2002); Zouhar (2004).

čení s konkretizačným údajom, všeobecných označení), reflektovať tieto názvy z hľadiska nových, resp. doposiaľ nezohľadňovaných, mimojazykových skutočností a zdôvodniť potrebu prehodnotenia niektorých pravopisných zásad a zvyklostí. Príspevok sa čiastočne zameriava aj na objasnenie špecifickej povahy slova *olympiáda*, vyplývajúcej zo zákona na ochranu olympijskej symboliky.

2. SÉMANTIKA A PRAVOPIS OZNAČENÍ KONKRÉTNÝCH OLYMPIJSKÝCH PODUJATÍ

Olympijské hry (OH) sú periodicky sa opakujúcim športovým podujatím, ktorého konkrétne realizácie sa v jazykovej praxi označujú viacerými zaužívanými spôsobmi. V prvej časti príspevku sa zameriame na označenia obsahujúce aspoň jeden tzv. konkretizačný údaj – údaj o poradí, roku alebo mieste konania príslušnej športovej udalosti. Označením s konkretizačným údajom je napríklad názov *Hry XXXII. olympiády*. Keďže ide o úplný oficiálny názov konkrétnej športovej udalosti, má status vlastného mena a zapisujeme ho s veľkým začiatočným písmenom. Okrem názvov typu *Hry XXXII. olympiády* sa však v jazykovej praxi používajú aj rozličné alternatívne označenia, ktorých pravopis môže ľuďom spôsobovať problémy, napr. *letné/Letné olympijské hry v Tokiu*, *letné/Letné olympijské hry 2020*, *letné/Letné olympijské hry v Tokiu 2020* a pod. Je preto namieste pokúsiť sa tieto prípady detailnejšie objasniť.

2.1. NÁZVY OLYMPIJSKÝCH PODUJATÍ – SÚČASNÉ PRAVOPISNÉ ODPORÚČANIA

Pravopisom slovenských názvov olympijských podujatí sa podrobnejšie zaoberala S. Mislovičová (2012), podľa ktorej „[a]k je v spojení [označujúcim olympijské podujatie] len informácia o termíne konania alebo len o mieste konania, ide o neúplný názov podujatia, a teda o všeobecné pomenovanie, ktoré píšeme s malým začiatočným písmenom, napr. *letné olympijské hry*, *letné olympijské hry v Londýne*, *letné olympijské hry 2012*, *zimné olympijské hry*, *zimné olympijské hry v Soči*, *zimné olympijské hry 2014* a pod.“ (ibid., s. 131). Podľa tohto vysvetlenia by sme si pri označeniach olympijských hier mali všimnúť, či ide o úplné alebo neúplné názvy. Úplnými názvami však podľa S. Mislovičovej nie sú len oficiálne zaregistrované označenia, ale napríklad aj oficiálne znejúce, no v skutočnosti neoficiálne názvy typu *XXXII. letné olympijské hry Tokio 2020*. Napokon, ak by sme za vlastné mená pokladali len úplné oficiálne označenia, bolo by to v rozpore s aktuálnymi PSP (2013), kde sa za vlastné mená pokladajú aj niektoré neúplné, resp. neoficiálne názvy (napr. *Slovenská akadémia vied* → *Akadémia*; *Univerzita Komenského v Bratislave* → *Univerzita Komenského*). Odporúčanie rozlišovať úplné a neúplné názvy OH preto nemožno interpretovať inak než doslovne: ak označenie OH neobsahuje súčasne údaje o mieste a roku, zapisuje sa s malým začiatočným písmenom.

Konečné odporúčanie S. Mislovičovej (2012, s. 132) je však komplikovanejšie, pravidlo o „úplnosti“ sa totiž nevzťahuje na neoficiálne názvy OH s poradovým číslom (*XXX. letné olympijské hry/Tridsiate letné olympijské hry*). Okrem toho niektoré úplné názvy treba podľa autorky zapisovať s malým začiatočným písmenom (*letné olympijské hry 2012 v Londýne, olympiáda 2012 v Londýne*) a pri iných by sme zas mali akceptovať variantnosť: „Pri názvoch s prídavnými menami *letný* a *zimný* bez uvedenia poradia olympiády, ale s uvedením miesta (v nominatíve) a termínu konania akceptujeme podoby s veľkým aj s malým začiatočným písmenom, teda: *letné olympijské hry Londýn 2012/Letné olympijské hry Londýn 2012, zimné olympijské hry Soči 2012/Zimné olympijské hry Soči 2012*“ (ibid., s. 132).

V závere svojho príspevku autorka uviedla sumarizačnú tabuľku s konkrétnymi príkladmi rozličných podôb názvov olympijských podujatí. Tabuľka má slúžiť ako praktický manuál na zapisovanie príslušných typov označení. Uvedené zápisy však vyplývajú z odporúčaní, ktoré nie sú plne v súlade so všeobecnými princípmi pravopisnej systemizácie.

2.2. PRAVOPIS NÁZVOV ŠPORTOVÝCH PODUJATÍ BEZ PRAVIDLA O „ÚPLNOSTI“

Pravopisné odporúčania, o ktorých sme uvažovali v predošlej časti, sú z hľadiska pravopisnej systemizácie problematické, pretože propriálny status označení športových podujatí vo všeobecnosti nezávisí ani od nominatívneho tvaru označenia miesta podujatia, ani od úplného uvedenia časových a priestorových súradníc (rok a miesto).

Pozrime sa najprv na označenia, ktoré sa líšia formou uvedenia roku a miesta.

(1) *Letné olympijské hry Tokio 2020*

(2) *Letné olympijské hry 2020 v Tokiu*

Rozdiel medzi týmito označeniami korešponduje s rozdielom medzi doposiaľ akceptovanými slovenskými názvami:

(3) *Hry XXXII. olympiády Tokio 2020*

(4) *Hry XXXII. olympiády 2020 v Tokiu*

Keďže (3) a (4) sú legitímne prekladové varianty medzinárodného označenia *Games of the XXXII Olympiad Tokyo 2020*, tak je namieste pokladať analogicky (1) a (2) za rovnocenné (rovnako správne) zápisy – bez ohľadu na to, či je výraz odkazujúci na miesto v nominatíve.³

³ Medzinárodný oficiálny názov, ktorého forma je kodifikovaná v Olympijskej charte, je *Games of the XXXII Olympiad*. V praxi sa preto dátum a rok často graficky odčleňujú, napr. *Games of the XXXII Olympiad: Tokyo 2020, Games of the XXXII Olympiad – Tokyo 2020*. Podľa terminologických zásad Medzinárodného olympijského výboru sú však označenia bez grafického odčlenenia utvorené korektne (v dokumente je uvedený vzor *Games of the XXXI Olympiad Rio 2016*).^[1]

Pokiaľ ide o rozlišovanie úplných a neúplných označení, to sa zvykne uplatňovať nielen pri vysvetľovaní pravopisu označení OH, ale aj niektorých inštitúcií, napríklad fakúlt:^[2]

(5) *Dostal sa na olympijské hry v Tokiu.*

(6) *Dostal sa na Letné olympijské hry 2020 v Tokiu.*

(7) *Dostal sa na filozofickú fakultu.*

(8) *Dostal sa na Filozofickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave.*

Problém je v tom, že označenia, ktoré obsahujú rovnaké údaje, nezapisujeme vždy tým istým spôsobom. Označenie fakulty vo vete (8) je vlastným menom, zvýraznené označenie v nasledujúcej vete (9) však vlastným menom nie je.

(9) *Hovorím o filozofickej fakulte na Univerzite Komenského v Bratislave.* (= Hovorím o tej filozofickej fakulte, ktorá je na Univerzite Komenského v Bratislave.)

Aj keď z niektorých vlastných mien dokážeme vyčítať, na čo referujú, ich identifikácia vo všeobecnosti nezávisí od prítomnosti konkrétneho druhu údajov. Ani v prípade označení OH preto nie je opodstatnené podmieňovať pravopis údajmi o roku a mieste. Navyše, takáto zásada nekorešponduje s odporúčaným spôsobom zapisovania názvov iných športových podujatí. Porovnajme zvýraznené označenia v nasledujúcich vetách:

(10) *Spomínam na letné olympijské hry 2012.*

(11) *Spomínam na Majstrovstvá sveta vo futbale 2014.* (= Spomínam na Majstrovstvá sveta vo futbale 2014 v Brazílii.)

Pravopis označenia športového podujatia vo vete (11) zodpovedá odporúčaniu slovenskej jazykovej poradne, podľa ktorej je v tomto prípade rozhodujúci rok.^[3] Ak toto odporúčanie zovšeobecníme, tak by malo platiť, že označenia športových podujatí obsahujúce bližšie časové určenie (rok) zapisujeme s veľkým začiatočným písmenom (bez ohľadu na to, či v oficiálnom názve figuruje aj označenie miesta konania daného podujatia). Zápis označenia športového podujatia vo vete (10), ktorý vyplýva zo spomínaného pravidla o úplnosti údajov, tomuto odporúčaniu nezodpovedá.

Okrem toho OH sa teoreticky môžu konať v jednom roku v rozličných mestách. Takýto formát OH by bol akiste neštandardný, ale nie je vylúčený. Veď aj futbalové majstrovstvá Európy sa štandardne konajú v jednej alebo dvoch krajinách, ale zhodou okolností práve minuloročný turnaj sa mimoriadne konal v 11 mestách 11 európskych krajín (údaj o mieste konania sa preto, prirodzene, nenachádza ani v oficiálnom názve týchto majstrovstiev).

Súhrnne možno konštatovať, že na všeobecné odmietnutie označení typu *Letné olympijské hry 2012/Zimné olympijské hry 2014* nemáme žiadny relevantný dôvod; zápis týchto označení je plne v súlade s pravopisným modelom *Majstrovstvá sveta vo futbale 2014*. Rovnako je to aj v češtine, v *Akademickej príručke českého jazyka*

(Pravdová – Svobodová 2019, s. 228) je dokonca názov *Letní olympijské hry 2008* explicitne zachytený ako jeden z pravopisných modelov. Otáznym však zostáva všeobecný princíp, na základe ktorého tieto pravopisné modely akceptujeme.

2.3. PRINCÍP ZAPISOVANIA NÁZVOV SPOLOČENSKÝCH PODUJATÍ

Pravopisný model *Majstrovstvá sveta vo futbale 2014* môžeme charakterizovať ako označenie s konkretizačným údajom (rok), ktorý v spojení s prvou časťou názvu postačuje na identifikáciu konkrétneho podujatia. Napriek tomu pravopisnú systemizáciu nemôžeme založiť na tom, či je k označeniu podujatia pripojený konkretizačný údaj. Slovné spojenie odkazujúce na jedinečnú udalosť totiž nemusí byť vlastným menom ani žiadne vlastné meno nemusí obsahovať. Navyše ani v prípadoch s vlastnými názvami podujatí sa nedá na základe konkretizačného údajja určiť, ktorým výrazom sa daný vlastný názov začína. Napríklad označenia s konkretizačným údajom ročníka alebo poradí môžu mať aj takéto pravopisné formy: *48. ročník Folklórnych slávností pod Poľanou* / *8. ročník folklórnych slávností v Podkoniciach* [Tonkovičove folklórne slávnosti] / *90. Medzinárodný maratón mieru* / *56. cyklistické Preteky mieru* / *Tretia celoštátna mykologická konferencia* / *druhý celoštátny zraz sprejerov v Želiezovciach* [Graffiti Jam 2] / *prvý maratón v našej obci*. Z niektorých príkladov je zároveň zrejmé, že vo všeobecnosti sa nemôžeme spoliehať ani na údaj o mieste. Napokon údaje o mieste môžu status konkretizačného údajja stratiť. Napríklad zápis *Letní olympijské hry v Tokiu* bol deskriptívne dostatočne určitý iba dovtedy, kým sa LOH v Tokiu nekonali znova.

Pravdaže, konkretizačné údaje nie sú z hľadiska identifikácie ambimodálnych názvov podujatí ani úplne irelevantné. Ak je k výrazu použiteľnému (v rámci kontextu) vo funkcii všeobecného pomenovania druhu podujatia primknutý údaj o mieste v nominatíve alebo rok, tak je tento údaj (miesto, rok) *spravidla* súčasťou vlastného názvu podujatia, napr. *Každoročne navštevuje Medzinárodný folklórny festival Myjava*. – *Vraj sa už nemôže kvalifikovať na Bostonský maratón 2022*. No aj keď je z tohto hľadiska zápis *Majstrovstvá sveta vo futbale 2014* ako pravopisný model akceptovateľný, niektoré *formálne* analogické označenia sa zapisujú typicky s malým začiatočným písmenom (napr. *maďarská revolúcia 1956*), a tak je namieste zdôvodniť daný model aj z hľadiska všeobecnej pravopisnej systemizácie.

Pozrime sa v tejto súvislosti najprv na *Pravidlá českého pravopisu* (PČP), kde je uvedený pravopisný model:

(12) *Šestnácté (16.) zimní olympijské hry*.

Podľa PČP (2003, s. 49) ide o príklad jedného z mnohých názvov s údajom o poradí alebo roku, ktoré *ak sú oficiálne*, zapisujú sa s veľkým začiatočným písmenom (ibid.). Avšak tak pre český, ako aj pre slovenský pravopis platí, že kritériom oficiálnosti sa nemožno riadiť úplne striktné. Jednak hranica medzi oficiálnymi a ne-

oficiálnymi názvami nie je dostatočne zreteľná a jednak možno s veľkým začiatočným písmenom zapisovať okrem oficiálnych názvov aj ich skrátené varianty. Navyše, za vlastné mená pokladáme aj niektoré alternatívne neoficiálne názvy – najmä názvy, ktoré síce nenájdeme v oficiálnych dokumentoch, ale bežne sa používajú a buď pomenúvanú skutočnosť vôbec neopisujú, alebo jej daný opis úplne nezodpovedá, napr. *Čachtický krvák* [*Bathory Cross*], *Turnaj majstrieriek* [WTA Finals]. Označenia spoločenských podujatí teda vo všeobecnosti zapisujeme s veľkým začiatočným písmenom vtedy, ak ide o oficiálne názvy alebo o označenia, ktoré v danom kontexte chápeme ako zástupné, resp. alternatívne názvy (najmä skrátené názvy a zaužívané neoficiálne názvy). Ak sa vrátíme k zápisu *Letné olympijské hry 2012*, z hľadiska pravopisnej systemizácie ho môžeme objasniť ako skrátenú verziu slovenského propriálneho označenia *Letné olympijské hry 2012 v Londýne* (utvorenú podľa modelu *Majstrovstvá sveta vo futbale 2014* ako skráteného zápisu názvu *Majstrovstvá sveta vo futbale 2014 v Brazílii*) alebo ako slovenský neoficiálny názov utvorený prekladom anglického propria *2012 Summer Olympic Games*.

Na druhej strane zápis *letné olympijské hry 2012* možno zdôvodňovať ako formálne dobre utvorené opisné označenie, ktoré nemá status oficiálneho vlastného názvu, podobne ako pomenovanie *maďarská revolúcia 1956*. Vzhľadom na súčasnú pravopisnú systemizáciu slovenčiny však existuje zásadná asymetria medzi pomenovaniami spoločenských akcií a dejinných udalostí. Označenia spoločenských akcií utvorené podľa schémy /druhovú pomenovanie udalosti + rok/ sa *typicky* zapisujú s veľkým začiatočným písmenom, zatiaľ čo označenia dejinných udalostí utvorené podľa tej istej schémy sa v súlade s aktuálnym pravopisom *typicky* zapisujú s malým začiatočným písmenom, pretože za propria sa pokladajú názvy *závažných* udalostí.⁴ Keďže zápis *Letné olympijské hry 2012* má pravopisné opodstatnenie a zároveň formálne korešponduje s jednou z typických pomenovacích schém ambimodálnych názvov konkrétnych spoločenských podujatí (*Pezinské viechy 2014*, *Konferencia o doprave a výstavbe 2021* a pod.), je namieste preferovať práve túto formu zápisu aj v praxi.

Pravdaže, ak by sme toto odporúčanie chceli zovšeobecniť aj na iné prípady označení spoločenských podujatí, tak hodno zdôrazniť, že sa vzťahuje len na *nejasné* prípady s možnosťou dvojakej interpretácie. Ak nemáme žiadny relevantný dôvod pokladať označenie utvorené v súlade s danou schémou za vlastný názov (či už oficiálny, zástupný, alebo alternatívny), tak nemáme ani dôvod zapisovať ho s veľkým začiatočným písmenom. Napríklad označenie *hokejové majstrovstvá 2002* zodpovedá schéme /druhovú pomenovanie udalosti + rok/, ale nie je oficiálnym názvom žiadneho športového podujatia a v praxi sa nepoužíva ani ako zástupné či alternatívne vlastné meno. Zapisuje sa preto s malým začiatočným písmenom.

⁴ Pojem *závažná udalosť* je, pravdaže, relatívny, niektoré označenia dejinných udalostí preto majú variantný pravopis, napr. nežná/Nežná revolúcia (pozri Hrubaničová 2020).

2.4. PRÍPAD *Letné olympijské hry 2020*

Preferovať písanie veľkého, resp. malého začiatočného písmena pri určitom type výrazov neznamena automaticky hodnotiť alternatívne zápisy s malým, resp. veľkým začiatočným písmenom ako *nesprávne*. Najmä pri praktickom posudzovaní pravopisnej správnosti označení, ktoré nemajú z hľadiska rozlišovania apelatív a proprií jednoznačný status, je namieste určitá pravopisná tolerancia. Na druhej strane ak pri niektorých typoch označení akceptujeme obidve možnosti zápisu, konkrétne označenia zodpovedajúce týmto typom nemusia byť v ľubovoľnom kontexte voľne zameniteľné, resp. rovnako vhodné.

Veľmi zaujímavá je v tomto ohľade prax označovania *Hier XXXII. olympiády*. Ako je známe, toto športové podujatie sa malo uskutočniť v roku 2020, ale pre pandémie koronavírusu bolo preložené na ďalší rok. V oficiálnom, registrovanom logu podujatia napriek tomu figuruje rok 2020 a rovnaký časový údaj nachádzame aj vo všetkých alternatívnych názvoch, ktoré v súvislosti s týmto podujatím používa Medzinárodný olympijský výbor (MOV). Takáto prax označovania je síce do istej miery zavádzajúca, ale principiálne je akceptovateľná. Aj keď za normálnych okolností dokážeme z názvov konkrétnych olympijských podujatí vyčítať, kedy a kde sa konali, ich primárna funkcia nie je opisná, ale identifikačná. Vzhľadom na to môžeme konzistentne písať napríklad o olympijskom rekorde z Letných olympijských hier 2020 zaznamenanom 30. júla 2021 (t. j. o olympijskom rekorde z podujatia s názvom *LOH 2020*, ktorý bol zaznamenaný 30. júla 2021). Naproti tomu použitie druhového označenia *letné olympijské hry 2020* by bolo v tomto kontexte problematické. Ak totiž olympijský rekord *opisujeme* ako rekord z letných olympijských hier 2020, tak by mal byť rekordom z roku 2020 (podobne fotografie z letných prázdnin 2020 nemohli byť zaznamenané v inom roku než v roku 2020, inak by sme nemali dôvod opisovať ich príslušnými výrazmi).

Napriek tomu, že LOH 2020 nemôžeme pravdivo opísať ako podujatie uskutočnené v roku 2020, zápisy *letné olympijské hry 2020*, *olympijské hry 2020* či *olympiáda 2020* sa v praxi neprestali úplne používať ani po oficiálnom preložení Hier XXII. olympiády na rok 2021 (napr. *Športovec zmizol v čase, keď v Tokiu panujú veľké obavy zo šírenia koronavírusu po príchode tisícok cudzincov na olympiádu 2020*^[4]). V týchto prípadoch sa rok nemôže chápať opisne ako údaj o dátume konania OH, funguje len ako číselný index – napr. označenie *letné olympijské hry 2020* možno interpretovať ako *LOH s číselným označením 2020*. Táto interpretácia však zodpovedá skôr vysvetleniu fungovania roku v rámci vlastného mena než opisu spoločenskej udalosti. Je preto namieste pokladať uvedené označenia skôr za vlastné mená a v súlade s tým ich zapisovať s veľkým začiatočným písmenom (čiže *Letné olympijské hry 2020* (v Tokiu), *Olympijské hry 2020*, *Olympiáda 2020*).

3. SÉMANTIKA A PRAVOPIS VŠEOBECNÝCH OZNAČENÍ *OLYMPIJSKÉ HRY A OLYMPIÁDA*

Doposiaľ sme uvažovali o označeniach konkrétnych olympijských podujatí. V tejto časti sa bližšie pozrieme aj na všeobecné označenia s kodifikovaným zápisom *olympijské hry* a *olympiáda*. Zameriame sa predovšetkým na objasnenie dôvodov, pre ktoré by sme mali prehodnotiť dlhodobo prijímaný východiskový predpoklad o ich výlučnom apelatívnom statuse.

3.1. *OLYMPIJSKÉ HRY* AKO PROPRIÁLNE OZNAČENIE

V časti 2.3 sme sa zmienili o tom, že status označení spoločenských podujatí principiálne nezávisí od prítomnosti určitého druhu konkretizačných údajov. Vzhľadom na to je namieste otázka, či prinajmenšom v niektorých kontextoch nemôžeme za vlastné meno pokladať aj spojenie *Olympijské hry*. Pozrime sa v tejto súvislosti napríklad na slovenský preklad Olympijskej charty, kde sa v časti o používaní olympijských symbolov a označení píše:

„Olympijský symbol, vlajka, motto, hymna, identifikácie (okrem iného vrátane termínov „olympijské hry“ a „hry olympiády“), označenia, emblémy, plameň a pochodne (...) sa budú spoločne alebo jednotlivo označovať ako „olympijské vlastníctvo“. Všetky práva na olympijské vlastníctvo, ako aj práva na jeho využívanie, patria výhradne MOV, vrátane, ale nie výlučne využitia na akékoľvek ziskové, komerčné alebo reklamné účely.“^[5]

V citovanom texte sú spojenia *olympijské hry* a *hry olympiády* charakterizované ako termíny, výraz *termín* je však použitý iba v slovenskom preklade, kde funguje ako pomocné slovo. V prekladoch sa pomocné slová alebo slovné spojenia dopĺňajú z gramatických alebo interpretačných dôvodov a v tomto prípade je určité slovné doplnenie skutočne potrebné. Na druhej strane, v Olympijskej charte sa píše o ochrane slovných spojení *olympijské hry* a *hry olympiády* bez ohľadu na ich sémantický obsah. To znamená, že tu nejde o ochranu termínov, ale o ochranu označení, resp. názvov.

Vzhľadom na to je však problematický aj preklad anglických názvov *Olympic Games* a *Games of the Olympiad*.⁵ Anglické názvy boli do slovenčiny preložené pomocou slovných spojení s malými začiatočnými písmenami nepochybne preto, lebo v slovenčine sa tieto slovné spojenia štandardne interpretujú ako druhové označenia. Takýto zápis je však problematický, ak dané výrazy predstavujú zákonom chránenú

⁵ Z gramatického hľadiska je problémom aj zeugma v závere citovaného textu („vrátane, ale nie výlučne využitia...“; v origináli „including but not limited to the use...“^[6]), ale v kontexte našej argumentácie je to irelevantné.

obchodnú značku. Zákon síce môže upravovať práva na používanie označení s malým začiatočným písmenom, ale štandardne sa zákonom neupravujú vlastnícke práva na používanie *druhových označení*.⁶ V Olympijskej charte by vzhľadom na to mali byť anglické výrazy *Olympic Games* a *Games of the Olympiad* preložené výrazmi *Olympijské hry* a *Hry olympiády*. Vyplýva to z identifikácie daných označení ako zákonom chránených vlastných názvov, ktoré fungujú ako kľúčový verbálny identifikátor športových podujatí organizovaných MOV.

Pravda, zápismi *Olympijské hry* a *Hry olympiády* neoznačujeme konkrétne športové podujatie, a tak možno namietnuť, že ak fungujú ako všeobecné označenia, mali by sa zapisovať s malým začiatočným písmenom. Rozlišovanie všeobecných a konkrétnych označení však nie je z hľadiska pravopisnej systemizácie vždy relevantné. Porovnajme nasledujúce príklady:

(13) *Podporili každú základnú školu, vrátane Základnej školy Bobrovec.*

(14) *Navštívili každý Aupark, vrátane Auparku Košice.*

V oboch vetách máme jedno všeobecné a jedno konkrétne označenie, vo vete (14) sú však obe vlastnými menami.⁷ Podobne aj vlastné názvy olympijských podujatí môžu byť vo vzťahu všeobecného a konkrétneho označenia, napr.:

(15) *Každé Olympijské hry organizuje MOV, vrátane Olympijských hier Tokio 2020.*

Keďže doposiaľ sa v slovenčine pripúšťal len zápis *olympijské hry*, variant s veľkým začiatočným písmenom môže niektorým používateľom pripadať neprirodzený. Sú však kontexty, v ktorých je vhodnejšie použiť práve tento variant. Napokon, ak by bol zápis *Olympijské hry* vo všeobecnosti nesprávny, išlo by o nesystémovú výnimku vo vzťahu k zapisovaniu názvov iných periodicky sa opakujúcich podujatí, ako napríklad *Zlatá tretra*, *Okolo Slovenska* či *Závadský štvaneč*.

3.2. OFICIÁLNE A NEOFICIÁLNE NÁZVY ŠPORTOVÝCH PODUJATÍ

Spojenie *olympijské hry* je štandardne pokladané za druhové označenie preto, lebo pomenúva športové podujatie všeobecne (v zmysle *športové hry organizované v rámci olympiády, hry olympiády*) a neprisudzuje sa mu status oficiálneho vlastného názvu. Už sme hovorili o tom, že kritériom oficiálnosti sa nemôžeme riadiť striktné, pretože okrem oficiálnych označení sa s veľkým začiatočným písmenom môžu zapisovať aj niektoré ich skrátené varianty, napr. *Zlatá tretra Ostrava – Zlatá tretra*,

⁶ V inom zmysle, pravdaže, zákon upravuje aj používanie druhových označení. Napríklad slovom *rum* môžeme podľa súčasnej legislatívy oficiálne označovať iba liehovinu vyrobenú z cukrovej trstiny, v dôsledku čoho sa niektoré výrobky pôvodne označované týmto slovom museli premenovať (napr. *Tuzemský rum* → *Tuzemský UM*). Regulácia tohto typu sa však netýka vlastníckych práv na používanie značky.

⁷ Keď uvažujeme o „všeobecných“ vlastných menách, tak sa zameriavame na charakteristiku určitých propriálnych foriem (nálepiek), ktoré sa využívajú na pomenúvanie opakované.

Medzinárodný maratón mieru – Maratón mieru, Liga majstrov UEFA – Liga majstrov, Tipos extraliga – Extraliga a pod.⁸ Pravopisná legitimita zápisu *Olympijské hry* sa však neopiera o existenciu týchto neoficiálnych propriálnych názvov. Napokon, v takom prípade by bolo možné namietať, že nejde o zástupné meno utvorené skrátením úplného oficiálneho názvu. Zápis *Olympijské hry* je pravopisne legitímny jednoducho preto, lebo v skutočnosti *má* status oficiálneho propria. Presnejšie povedané, *má* status korektného prekladu oficiálneho názvu (podobne ako napríklad označenie *Svetové hry*).

Medzinárodný názov *Olympic Games* je v súčasnosti chránený ako jeden z trvalých verbálnych identifikátorov olympijských podujatí. V predchádzajúcej časti sme hovorili o tom, že podobne je chránená aj slovenská verzia tohto názvu, ktorá je však v dôsledku slovenskej pravopisnej tradície uvádzaná v podobe s malým začiatočným písmenom. V každom prípade z hľadiska pravopisu neposudzujeme označenie výlučne podľa toho, či je registrované v databázach na ochranu duševného vlastníctva, príp. či sa naň vzťahuje nejaká iná forma legislatívnej ochrany. S veľkým začiatočným písmenom zapisujeme aj všetky ostatné označenia spoločenských podujatí používané ako vlastné názvy v úradných dokumentoch. Navyše, propriálny status prisudzujeme aj názvom úradne nezaregistrovaných amatérskych podujatí a niektorým skráteným alebo zaužívaným neoficiálnym názvom.

Medzi zaužívané neoficiálne názvy nepatria len pôvodné slovenské názvy typu *Čachtický krvák*, ale aj niektoré všeobecne akceptované preklady. Napríklad označenie *Bostonský maratón* nie je, striktne vzaté, oficiálnym označením, pretože úradne zaregistrovaný je len anglický názov *Boston Marathon*. Pokiaľ by sme všetky opisné neoficiálne označenia podujatí (s výnimkou zástupných názvov) pokladali za druhé označenia, tak by nebol zápis *Bostonský maratón* korektný. Pri prekladoch sa však riadime inou logikou – ak je prekladané anglické označenie vlastným menom, malo by byť do slovenčiny preložené ako vlastné meno (inak nepôjde o korektný preklad). Ide o jednoduchú prekladateľskú zásadu, s ktorou by pravopisné odporúčania nemali byť v rozpore.⁹ Vzhľadom na to je však potrebné niektoré z nich prehodnotiť. Netýka sa to len názvov olympijských podujatí, ale napríklad aj označenia

⁸ Z hľadiska analógie s označením *olympijské hry* je zaujímavý najmä posledný príklad. Ostatné zástupné názvy nemôžeme interpretovať úplne doslovne, v kontexte označovania príslušného športového podujatia, resp. súťaže nemajú vlastnosť všeobecného opisného pomenovania. Označenie *Extraliga* však nie je oficiálnym názvom a zároveň športovú súťaž v istom ohľade vecne opisuje (ako vrcholnú športovú súťaž najlepších mužstiev; KSSJ 2020, s. 165). Napriek tomu, že môže byť v kontexte často bez výraznej zmeny významu vety nahradené rovnako znejúcim druhovým označením, v súčasnosti sa akceptuje používanie oboch variantov (napr. *Minulý ročník Extraligy (extraligy) vyhrali hokejisti z Košíc.*). Porov. súčasné diskusie o pravopisnej variantnosti v prípade zástupných názvov inštitúcií a dokumentov (napr. *Cena uvedená v zmluve/Zmluve je nemenná*; Mislovičová 2009; Valentová 2015).

⁹ Pravdaže, to neznamená, že by sa mal pravopis slovenských prekladov prispôbovať originálom. Potrebné je zohľadňovať sémantiku, nie pravopis prekladaného označenia.

majstrovstvá sveta vo futbale. Variant s malým začiatočným písmenom dnes používame nielen opisne, ale aj ako štandardný preklad oficiálneho anglického názvu *FIFA World Cup*. Odhliadnuc od voľnosti prekladu, ktorá je tu akiste diskutabilná, názov daného športového podujatia by si mal aj v slovenčine zachovať status vlastného mena. Mal by sa teda zapisovať s veľkým začiatočným písmenom – či už je preklad voľný (*Majstrovstvá sveta vo futbale*), alebo doslovný (*Svetový pohár FIFA*).

Ak sa vrátíme k názvom olympijských podujatí, môžeme zas konštatovať, že pomenovanie *Olympijské hry* hodno používať ako slovenský variant medzinárodného názvu *Olympic Games* aj ako prekladový korelát jeho skrátenej verzie *Olympics*. V súvislosti s prekladom názvu *Olympics* sa však dá uvažovať aj o používaní propriálneho označenia *Olympiáda*. V slovenskom jazykovednom prostredí táto možnosť doposiaľ nebola akceptovaná, pretože na jednoslovné označenie olympijských podujatí sa v písanej slovenčine štandardne používa výraz *olympiáda*. Vzhľadom na to sa variant s veľkým písmenom pokladá *a priori* za pravopisne chybný. Takéto hodnotenie je však opodstatnené iba v prípade, ak je význam, ktorý pripisujeme výrazu *olympiáda* v príslušných kontextoch, jednoznačne významom druhového označenia. V nasledujúcej časti sa zameriame na rozbor možností lexikografického spracovania hesla *olympiáda* s cieľom ukázať, prečo je uvedený predpoklad problematický.

3.3. VÝZNAMOVÁ PERIFRÁZA VÝRAZU *olympiáda*

Všeobecné podstatné meno *olympiáda* je v *Krátkom slovníku slovenského jazyka* (KSSJ 2020, s. 439) zachytené vo význame „vrcholné medzinár. šport. preteky konané raz za 4 roky (podľa hier v starom Grécku), olympijské hry“. Pravdaže, poznámka v zátvorke nepredstavuje sémantickú, ale etymologickú informáciu, ktorej znalosť nepodmieňuje správne používanie (a chápanie) slova *olympiáda*. KSSJ teda slovo *olympiáda* definuje pomerne stručne a veľmi všeobecne („vrcholné medzinár. šport. preteky konané raz za 4 roky“).

Dá sa namietnuť, že táto definícia je príliš široká, medzi vrcholné medzinárodné preteky, ktoré sa konajú raz za 4 roky, totiž patria aj niektoré neolympijské podujatia (dnes sú to napr. preteky v behu na lyžiach s názvom *Rocky Mountains Challenge* alebo jazdecké preteky *World Equestrian Games*). Výraznejším problémom definície v KSSJ je však to, že obsahuje informáciu, ktorá je už 30 rokov neaktuálna. Olympijské podujatia sa totiž v súčasnosti nekonajú každé štyri roky, ale spravidla každé dva roky. V rámci slovenských výkladových slovníkov je tento fakt zatiaľ zachytený len v *Slovníku súčasného slovenského jazyka* (SSSJ 2021, s. 522). Výraz *olympiáda* (vo význame športového podujatia) je v tomto slovníku vysvetlený slovami „vrcholné medzinárodné športové súťaže jednotlivcov a družstiev nadväzujúce na tradíciu starogréckych olympijských hier, konajúce sa každé štyri roky v inej krajine (od r. 1992 striedavo každé dva roky v podobe letných olympijských hier a zimných olympijských hier)“.

Aj keď záver výkladu nie je sformulovaný úplne jasne („súťaže konajúce sa každé štyri roky ... striedavo každé dva roky“), opisuje jedno z najznámejších športových podujatí, a tak môžeme predpokladať, že čitateľ SSSJ porozumie poslednej informácii v zátvorke správne. Pokiaľ sa však zaujímate o opis *lexikálneho* významu, treba brať ohľad na to, že SSSJ dopĺňa výklad tzv. encyklopedickými informáciami. Dopĺňujúce encyklopedické informácie sú poznatky o príslušnom denotáte, ktorých znalosť nie je nevyhnutná na to, aby sme mohli definovaný výraz kompetentne používať. V SSSJ sa encyklopedické informácie uvádzajú spravidla v zátvorke (Jarošová, 2015, s. 45), ich principiálna identifikácia však závisí od prijatej koncepcie lexikálneho významu. V SSSJ je lexikálny význam definovaný ako „komplexný obsah lexikálnej jednotky vyvolaný vo vedomí používateľov jazyka lexikálnou formou, výrazovou stránkou lexikálnej jednotky. Má intersubjektívnu povahu, ktorá umožňuje jeho široké využívanie v reči“ (SSSJ 2006, s. 27). Keďže výraz *olympiáda* možno v príslušnom význame kompetentne používať bez znalosti dátumu zmeny periodicity OH aj bez uvedomovania si nadväznosti OH na súťaže usporadúvané v starovekom Grécku, tak tieto informácie nemožno pokladať za súčasť lexikálneho významu apelatíva *olympiáda*, ale za dopĺňujúce encyklopedické poznatky. Pravdaže, hranica medzi tým, čo ešte patrí do lexikálneho významu a čo už sú dopĺňujúce encyklopedické informácie, nie je ostrá a aj jednoznačne dopĺňujúce encyklopedické informácie môžu mať vo výkladovom slovníku opodstatnenie. Pri určovaní lexikálneho významu sú však rozhodujúce tie informácie, s ohľadom na ktoré daný výraz používajú reprezentatívni členovia príslušného jazykového spoločenstva (reprezentatívni z hľadiska koncepcie slovníka). Uvažujúc o lexikálnom význame apelatíva *olympiáda* tak môžeme od dopĺňujúcich encyklopedických informácií abstrahovať.

Zvážme v tejto súvislosti alternatívny výklad *olympiády* ako *vrcholného medzinárodného multišportového podujatia, ktoré sa usporadúva spravidla každé dva roky (striedavo pre letné a pre zimné športy)*. Takáto definícia by do značnej miery korešpondovala s výkladom v SSSJ, ak by sme z neho vypustili spomínané dopĺňujúce encyklopedické informácie. Zároveň spĺňa hlavné kritérium opisu lexikálneho významu, keďže zachytáva charakteristické vlastnosti olympijských podujatí z pohľadu bežných používateľov. Na druhej strane športové podujatie môže mať vlastnosti uvedené v danom výklade, a predsa nemusí byť pokladané za „skutočnú olympiádu“. Napríklad ak by Svetové hry zmenili organizačný formát po vzore zmien organizácie OH v roku 1992, zodpovedali by uvedenej lexikálnej definícii, napriek tomu by však nebolo namieste nazývať ich *olympiádou*. Dôvod spočíva v tom, že pri identifikácii „skutočnej olympiády“ upriamujeme svoju pozornosť nielen na to, kedy a s akým cieľom sa dané podujatie organizuje, ale všímame si aj jeho inštitucionálnu identitu.

Označenie *olympiáda* sa v súčasnosti primárne používa na označovanie podujatí organizovaných MOV, a tak je namieste otázka, či by vo významovej perifráze nemala byť táto informácia obsiahnutá. V takom prípade by sme význam výrazu *olympiáda* mohli zachytiť jednoduchou perifrázou *medzinárodné športové podujatie, ktoré sa (spravidla každé dva roky) koná pod záštitou MOV*. Ani tento výklad významu všeobecného podstatného mena *olympiáda* však nie je bezproblémový.

Porovnajme v tejto súvislosti nasledujúce opisy: *tekutý prostriedok na umývanie riadu* – *tekutý prostriedok na umývanie riadu od spoločnosti Procter & Gamble*. Zatiaľ čo prvý opis môžeme použiť ako významovú perifrázu hovorového apelatíva *jar* (pozri SSSJ, 2011), druhý opis takto použiť nemôžeme, pretože sa týka produktov jednej spoločnosti. Ak sa zmiňujeme o „tekutom prostriedku na umývanie riadu od spoločnosti Procter & Gamble“, zmiňujeme sa o referencii *proprietárneho* označenia (čiže napríklad o produkte značky *Jar*, ktorá dnes patrí do portfólia spoločnosti Procter & Gamble). Podobne slovami *medzinárodné športové podujatie, ktoré sa (spravidla každé dva roky) koná pod záštitou MOV* nemožno zmysluplne opisovať význam všeobecného podstatného mena, ale len referenciu vlastného mena.

Inštitucionálnu identitu olympijských podujatí však netvorí len spojenie s MOV, ale aj celá olympijská symbolika, ktorej prvky môžeme vo významovej perifráze využiť. Olympiádu možno opísať ako *vrcholné medzinárodné multišportové podujatie, ktoré sa koná spravidla každé dva roky (striedavo pre letné a pre zimné športy) a symbolizuje ho najmä päť prepojených farebných kruhov (tzv. olympijské kruhy)*. Keďže olympijské kruhy sú dominantným symbolom OH, ich zmienka vo významovej perifráze má svoje lexikografické opodstatnenie. Definíciu pritom nemožno pokladať za tautologickú, pretože odkazom na *olympijské kruhy* referujeme na konkrétny obrazový symbol.

Pravdaže, uvedená alternatívna definícia sa od tej v SSSJ z praktického hľadiska zásadne nelíši. Výklad v SSSJ možno pokladať za dostačujúci opis charakteristických črt OH, ktoré dnes pri používaní výrazu *olympiáda* (v primárnom význame) zohľadňuje väčšina bežných používateľov. Rozbor alternatívnych definícií nám však umožňuje vidieť v ostrejšom svetle problematickosť predpokladu o jednoznačnom (apelatívnom) statuse daného označenia. Hovorili sme o tom, že ak význam výrazu *olympiáda* opisujeme bez ohľadu na prvky inštitucionálnej identity OH, tak je možné spochybniť referenčnú adekvátnosť tohto opisu. Na druhej strane ak pri opise významu určité prvky inštitucionálnej identity zohľadňujeme, tak zas nemôžeme tvrdiť, že ide *jednoznačne* o definíciu apelatíva. Hodno si všimnúť, že v prípade lexikografického spracovania propria *Olympiáda* by sme mohli použiť taký istý výklad, aký dnes pokladáme za adekvátny v kontexte opisu primárneho významu apelatívneho variantu. Na *všeobecné* uprednostňovanie apelatívneho variantu v písanej slovenčine tak nemáme žiadne sémantické dôvody.

Ak sa niekedy konštatuje, že v slovenčine sa výraz *olympiáda* chápe výlučne ako druhové označenie, tak preto, lebo v slovenčine sa daný výraz zapisuje, resp. odporúča zapisovať s malým začiatočným písmenom. Tento úsudok je však založený na nesprávnej implikácii. To, ako v jazyku chápeme určitý výraz, nezávisí od jeho zaužívanej pravopisnej formy; naopak, pravopisná forma výrazu by mala zodpovedať tomu, ako mu rozumieme. Keďže v našom prípade sa sémantický status nedá jednoznačne určiť, v písanej slovenčine možno akceptovať oba zápisy – *olympiáda* aj *Olympiáda*.

3.4. ĎALŠIE POUŽITIA VÝRAZU *OLYMPIÁDA*

O výraze *olympiáda* sme doposiaľ uvažovali so zreteľom na jeho primárny význam. Pre úplnosť dodajme, že nejde o jediný význam, ktorý sa tomuto označeniu prisdudzuje. V súčasnej jazykovej praxi sa slovo *olympiáda* sekundárne používa v pomenovaniach rozličných neolympijských súťaží, ako napr. *matematická olympiáda*, *geografická olympiáda* a pod. Naše výkladové slovníky túto prax pomenúvania zaznamenávajú formou samostatnej významovej perifrázy opisujúcej používanie apelatíva *olympiáda* vo všeobecnom význame *súťaž* (KSSJ), resp. *predmetová súťaž* (SSSJ). Vzhľadom na predchádzajúce úvahy však treba spomenúť ešte jeden odlišný spôsob používania výrazu *olympiáda*, ktorý je medzinárodne „kodifikovaný“ v Olympijskej charte: „Termín olympiáda označuje obdobie štyroch po sebe idúcich rokov, ktoré sa začína 1. januára prvého roka a končí sa 31. decembra štvrtého roka.“^[5]

Už pôvodný starogrécky ekvivalent slova *olympiáda* odkazoval na štvorročné obdobie, vtedy rámcované dvomi OH, a vzťahoval sa teda na určitý časový úsek podobne ako napríklad slovo *dekáda*. Historický význam slova *olympiáda* v slovenčine zachytáva SSSJ (2021, s. 522) formou samostatnej významovej perifrázy: „**1. hist.** ► v starovekom Grécku štvorročné obdobie medzi dvoma olympijskými hrami usporadúvanými v Olympii na Peloponézskom polostrove.“ Na porovnanie v KSSJ sa historický význam formou samostatnej perifrázy nezachytáva, v rámci hesla nájdeme len stručnú etymologickú informáciu o nadväznosti modernej olympiády na hry v starovekom Grécku. Zachytenie historizmu *olympiáda* v SSSJ má však svoje opodstatnenie, povedomie o historickom význame nám totiž pomáha porozumieť vnútornej logike pomenovacieho systému „generujúceho“ názvy *Hry XXX. olympiády*, *Hry XXXI. olympiády*, *Hry XXXII. olympiády* a pod. Pravda, ani zachytenie historického významu nám neposkytuje úplne presný interpretačný kľúč. Medzinárodné názvy *Jeux de l'Olympiade* (franc.) a *Games of the Olympiad* (angl.) totiž neodkazujú na hry usporadúvané v štvorročných cykloch v Olympii, odkazujú jednoducho na hry usporadúvané v rámci štvorročného cyklu definovaného v Olympijskej charte. Názov *Hry XXX. olympiády* možno „dešifrovať“ ako hry uskutočnené v rámci XXX. olympijského cyklu.¹⁰

¹⁰ Podľa Olympijskej charty sa takto označujú len letné olympijské podujatia, čo zabezpečuje jednoznačnosť príslušného názvu (ZOH majú vlastné číslovanie).

Ak sme teda v predchádzajúcej časti hovorili o možnosti akceptovať zápisy *olympiáda/Olympiáda*, neznamená to, že okrem názvu *Hry olympiády* možno akceptovať aj variant *Hry Olympiády*. Zápis *Hry Olympiády* je jednoznačne nekorektný, pretože neodkazuje na hry olympijského cyklu, ale na „hry Olympijských hier“, čo v kontexte všeobecného pomenovania olympijských podujatí nemá zmysel.

4. OZNAČENIE *OLYMPIÁDA* AKO SÚČASŤ OLYMPIJSKEJ SYMBOLIKY

Označenia olympijských podujatí sú vo viacerých ohľadoch špecifické. Osobitú pozornosť si zasluhujú aj preto, lebo predstavujú jazykové vzory, podľa ktorých vnímame a zapisujeme názvy niektorých iných športových podujatí. Keďže všeobecné označenia OH sa doposiaľ chápali a zapisovali ako apelatívne výrazy, analogický pravopis sa ustálil aj v prípade označení *paralympiáda*, *deaflympiáda* či *univerziáda*. V predchádzajúcich častiach sme identifikovali dôvody, prečo je tento pravopisný úzus (prinajmenšom v niektorých kontextoch) problematický. Teraz sa pozrieme na výraz *olympiáda* so zreteľom na jeho povahu chráneného olympijského symbolu.

4.1. LEGISLATÍVNA OCHRANA OLYMPIJSKEJ SYMBOLIKY

Používanie označenia *olympiáda* dnes vo všeobecnosti upravuje § 28, ods. 1 zákona č. 440/2015 Z. z. (tzv. zákona o športe).^[7] V dôsledku platnosti tohto ustanovenia je okrem iného zakázané „používanie olympijskej symboliky alebo paralympijskej symboliky na výrobné, obchodné alebo iné účely bez súhlasu príslušného výboru“. Pod slovným spojením *olympijská symbolika* sa v zákone rozumie okrem symboliky Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV) aj tzv. olympijské vlastníctvo, ako je definované v Olympijskej charte.^[5] Súčasťou olympijského vlastníctva sú aj identifikačné označenia *olympiáda* a *olympijské hry*, čo v konečnom dôsledku znamená, že o používaní týchto označení plne rozhoduje SOŠV.¹¹ Napriek tomu, že zo strany lingvistickej obce boli dané označenia doposiaľ pokladané za bežné apelatívne výrazy, v dôsledku spomínaných legislatívnych opatrení dnes fungujú ako ochranné známky, na používanie ktorých je potrebný súhlas zodpovednej inštitúcie. Označenia *olympiáda* a *olympijské hry* síce nenájdeme v registri Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, a teda nie sú ochrannými známkami *de iure* (nesplňajú jednu z podmienok uvedených v § 2 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach^[8]), *de facto* však status ochrannej známky majú, pretože ide o výrazy, ktoré sú podľa aktuálne platnej legislatívy vlastníctvom právnickej osoby.¹²

¹¹ Označenie *olympiáda* nie je explicitne uvedené v Olympijskej charte, ale rovnako ako označenia *olympijské hry* a *hry olympiády* je súčasťou olympijskej symboliky (pozri nižšie citovanú časť z *Manuálu na ochranu olympijskej symboliky*).

¹² Ochranné známky majú mnoho spoločných vlastností s tzv. obchodnými menami, nejde však presne o to isté. Napokon, tieto dva druhy chránených názvov sa odlišujú aj spôsobom registrácie – ob-

Podobne je olympijská symbolika chránená napríklad v Českej republike, kde za neoprávnené používanie slova *olympiáda* alebo jeho časti(!) hrozia vysoké pokuty. V roku 2012 bola dokonca za porušenie príslušného zákona v ČR udelená pokuta až vo výške 2 250 000 českých korún. Odsúdená spoločnosť sa previnila reklamou využívajúcou okrem iného slovnú hračku *hokejiáda*, ktorá podľa Najvyššieho súdu ČR obsahuje časť olympijskej symboliky, konkrétne časť slova *olympiáda*.^[9] Najvyšší súd ČR posúdil celý prípad ako tzv. ambush marketing, čiže ako prípad nečestnej súťaže realizovanej formou marketingového parazitovania na významnom podujatí.

Práve proti ambush marketingu boli primárne namierené aktivity MOV, ktoré viedli k legislatívnemu vymedzeniu olympijského vlastníctva a registrácii medzinárodných ochranných známk *Olympics* a *Olympic Games*. A hoci slovenské/české výrazy *olympiáda* a *olympijský* nie sú takto medzinárodne chránené, po akceptovaní slovenskej/českej verzie Olympijskej charty zo strany SR/ČR sa stali *de iure* súčasťou olympijského vlastníctva MOV.

4.2. CHRÁNENÝ SYMBOL *OLYMPIÁDA* V KONTEXTE LEXIKOGRAFICKÉHO SPRACOVANIA

Vzhľadom na zákon o ochrane olympijskej symboliky si môžeme klásť otázku, či je v súčasnosti primerané, ak sa výraz *olympiáda* lexikograficky zachytáva ako bežné apelatívum. Na porovnanie si všimnime slovo *maratón*, ktoré podľa SSSJ používame vo významoch 1) *vytrvalostná bežecká disciplína na 42,195 km*, 2) *športová disciplína vytrvalostného charakteru* a 3) *dlhá, vyčerpávajúca činnosť; veľa podujatí al. stretnutí nasledujúcich bez prerušenia za sebou*. Slovo *maratón* je bežným apelatívom v tom zmysle, že „patrí všetkým“ a môžeme ním legálne označiť viac-menej ľubovoľné podujatie zodpovedajúce uvedeným charakteristikám. Naproti tomu označenie *olympiáda* patrí MOV (na Slovensku v zastúpení SOŠV), možnosti používania tohto slova sú teda legislatívne výrazne obmedzené. SOŠV v tejto súvislosti píše:

„Olympijská symbolika nemôže byť bez predchádzajúceho súhlasu použitá napríklad na tovare, v obchodných názvoch, v reklame či v korporátnych materiáloch a pod. Zakázané je taktiež vytváranie neoprávnených spojení (napríklad billboard s gratuláciou olympijskému víťazovi alebo reklama s vyobrazením piatich kruhov či so slovným spojením obsahujúcim pojmy „olympiáda“, „olympijský“, atď.). ... Ak ide o zjavne neziskový projekt (napríklad „zberateľ-

chodné mená sa nezapisujú do registra Úradu priemyselného vlastníctva SR, ale do slovenského obchodného registra. K jazykovým vlastnostiam obchodných mien pozri napr. Knappová (1995), Imrichová (2003).

ská olympiáda“, „matematická olympiáda“, a pod.), kde nie je prezentovaný žiaden komerčný partner, resp. projekt nemá komerčný rozmer, nie je potrebný súhlas MOV/SOŠV. Organizátor takéhoto projektu je však povinný pred realizáciou projektu písomne oznámiť SOŠV zámer realizovať projekt, v ktorom uvedie názov, miesto, trvanie a stručný popis projektu. K oznámeniu organizátor projektu priloží aj čestné vyhlásenie o tom, že projekt je neziskový, neslúži na prezentovanie žiadneho komerčného partnera a nemá komerčný rozmer.“^[10]

V súčasnosti tak *de iure* platí, že na rozdiel od bežných apelatív, ktoré môžeme použiť na pomenovanie komerčného podujatia (napr. *Dunajský vodácky maratón 2018*), slovo *olympiáda* bez súhlasu SOŠV v názve komerčného podujatia použiť nemôžeme. Dokonca aj s nekomerčným použitím tohto výrazu (napr. *zberateľská olympiáda*) udelil SOŠV len podmienený súhlas.

Okrem toho lexikografické zachytenie výrazov, na ktoré sa vzťahujú vlastnícke práva, podlieha osobitnému zákonnému ustanoveniu. Pokiaľ sa v slovníku nachádza výraz, ktorý je zaregistrovaný ako ochranná známka a ktorého slovníkové heslo vzbudzuje dojem druhového označenia, majiteľ príslušnej ochrannej známky má právo požadovať úpravu daného hesla. Podľa § 8 ods. 5 zákona 506/2009 Z. z. by v takom prípade malo dôjsť v najbližšom vydaní daného slovníka k jeho úprave tak, aby bolo zrejmé, že sa v ňom reprodukuje ochranná známka.^[8] Keďže výraz *olympiáda* fakticky funguje ako ochranná známka, vyvstáva otázka, či by to nemalo byť v slovníkoch určitým spôsobom uvedené, aby dané heslá *nevzbudzovali dojem*, že ide o druhové označenia.

Na druhej strane aj keď je výraz *olympiáda* legislatívne chránený, nejde o štandardnú ochrannú známku, a to nielen preto, lebo ju nenájdeme v registri Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky. Práva na používanie tohto výrazu boli z pohľadu bežného používateľa legislatívne obmedzené napriek tomu, že ho naše výkladové slovníky v čase prijatia príslušného zákona zachytávali ako bežné druhové označenie. Štandardnú ochrannú známku nie je možné zaregistrovať, ak ju tvorí výlučne bežné druhové označenie a v obchodnom styku by sa uplatňovala v súvislosti s príslušným apelatívnym významom (napr. nemožno zaregistrovať výraz „Káva“ ako značku kávových nápojov). Je to pochopiteľné, pretože výraz, ktorý je v jazyku etablovaný ako druhové označenie, patrí všetkým používateľom daného jazyka, práva na jeho štandardné používanie nemožno obmedziť registráciou ochrannej známky. Aj v tomto ohľade je tak výraz *olympiáda* špecifický. Z výrazu, ktorý „patril všetkým“, sa stala trvalá súčasť chráneného olympijského vlastníctva.

Pokiaľ však ide o lexikografické zachytenie tohto výrazu, informáciu o jeho statuse chráneného symbolu možno pokladať za relevantnú encyklopedickú informáciu, ktorej uvedenie v rámci lexikografického výkladu nie je nevyhnutné, ale má

svoje opodstatnenie. V ďalších vydaniach našich výkladových slovníkov by preto táto informácia mohla byť uvedená formou poznámky v zátvorke, napríklad v znení *výraz podlieha ochrane olympijského vlastníctva*.

5. ZÁVER

V roku 2012 boli publikované návrhy zapisovania rozličných typov pomenovaní olympijských podujatí, opierajúce sa predovšetkým o kritériá oficiálnosti a úplnosti. Na základe týchto kritérií boli odporučené napríklad nasledujúce zápisy: *Hry XXX. olympiády* (úplné oficiálne označenie), *XXII. zimné olympijské hry* (úplné oficiálne označenie), *XXX. letné olympijské hry/Tridsiate letné olympijské hry* (úplné neoficiálne označenie), *letné olympijské hry Londýn 2012* aj *Letné olympijské hry Londýn 2012* (úplné neoficiálne označenie s údajom o mieste v nominatíve), *letné olympijské hry 2012 v Londýne* (úplné neoficiálne označenie s údajom o mieste v lokáli), *letné olympijské hry 2012* (neúplné neoficiálne označenie). Podstatnú časť publikovaného príspevku aj s príkladmi dnes sprostredkúva internetový portál slovenskej jazykovej poradne,^[11] v dôsledku čoho má tento príspevok potenciál výraznejšie vplývať na spôsob zapisovania príslušných označení v súčasnej slovenčine. Publikované pravopisné návrhy však nemajú jednoznačnú oporu v kodifikovanej pravopisnej systemizácii ani v analógii s inými akceptovanými pravopisnými modelmi zapisovania názvov športových podujatí. Napríklad zápisy *Letné olympijské hry 2012 v Londýne*, *Letné olympijské hry 2012* nielenže nemožno na základe kodifikovaných princípov pravopisnej systemizácie jednoznačne odmietnuť, ale vzhľadom na prirodzenú analógiu s niektorými akceptovanými zápsmi (*Majstrovstvá sveta vo futbale 2014 v Brazílii*, *Majstrovstvá sveta vo futbale 2014*) možno tieto varianty dokonca pokladať za vhodné.

Uvedené označenia, tak ako mnohé iné vlastné názvy spoločenských akcií, obsahujú určité konkretizačné údaje, vďaka ktorým sa dozvedáme niektoré podstatné informácie o označovaných podujatiach. Pomenovania *LOH Tokio 2020* či *LOH 2020* (ale aj *EURO 2020*) svedčia o tom, že tieto informácie nemusia byť úplne spoľahlivé (*LOH 2020* sa začali 23. júla 2021), z pravopisného hľadiska je však podstatné predovšetkým to, že prítomnosť alebo neprítomnosť konkretizačných údajov (ročník, rok, miesto a pod.) vo všeobecnosti nerozhoduje o propriálnom alebo apelatívnom statuse označenia. Na tomto základe preto nemôžeme založiť ani pravopisné odporúčania. Označenia spoločenských podujatí zapisujeme s veľkým začiatočným písmenom vtedy, keď sú oficiálnymi názvami alebo v kontexte fungujú ako zástupné, resp. zaužívané alternatívne názvy.

Za oficiálne názvy olympijských podujatí boli doposiaľ pokladané len pomenovania s poradovým číslom utvorené podľa vzorov z Olympijskej charty, napr. *Hry XXXII. olympiády*, *XXII. zimné olympijské hry*. Tento pohľad je však viac než prob-

lematický. Olympijské hry patria medzi najvýznamnejšie a najpopulárnejšie športové podujatia na svete a vzhľadom na komerčné aspekty súčasného športu by bolo priam nepochopiteľné, ak by v tomto prípade nejstoval oficiálny permanentný názov ako kľúčový prvok identity príslušných periodicky sa opakujúcich podujatí. MOV v tejto súvislosti vyvinul aktivity na registráciu a právnu ochranu hneď niekoľkých permanentných medzinárodných názvov. Najčastejšie používaným je, samozrejme, dvojslovné označenie *Olympic Games*, ale zaregistrované sú napríklad aj názvy *Olympics*, *Games of the Olympiad* či *Olympic Winter Games*. Najvhodnejšími slovenskými prekladovými ekvivalentmi uvedených medzinárodných názvov sú proprietárne označenia *Olympijské hry*, *Olympiáda*, *Hry olympiády*, *Zimné olympijské hry*, ku ktorým môžeme pristupovať ako k oficiálnym názvom (vzhľadom na posledný prípad sú diskutabilné aj niektoré zaužívané preklady oficiálnych názvov s číslovkou; napr. názov *XX. Olympic Winter Games* dnes prekladáme ako *XX. zimné olympijské hry*; ak mu však rozumíme ako názvu utvorenému z číslovky a vlastného mena, mal by mu zodpovedať preklad *XX. Zimné olympijské hry*; porov. Závodný 2015, s. 79 – 80).

Hoci pomenovania *Olympijské hry*, *Olympiáda*, *Hry olympiády* či *Zimné olympijské hry* majú v určitom ohľade povahu všeobecných označení, môžeme ich pokladať za regulárne vlastné mená. Nepomenúvajú síce konkrétnu športovú udalosť odohrávajúcu sa v určitom čase na určitom mieste, ale fungujú ako permanentné proprietárne nálepky – ako značky jedinečného „produktu z dielne MOV“ majúceho podobu periodicky sa opakujúceho podujatia. Rovnaký status majú aj niektoré označenia iných podujatí, ktoré sme doposiaľ pod vplyvom pravopisných modelov *olympijské hry* a *olympiáda* zapisovali prevažne s malým začiatočným písmenom. V konečnom dôsledku nás tak úvaha o názvoch olympijských podujatí vedie k prehodnoteniu súčasných pravopisných zvyklostí v zmysle akceptovania zápisov *Olympijské hry*, *Olympiáda*, *Paralympijské hry*, *Paralympiáda*, *Deaflympiáda* a pod. Pravdaže, výrazy *olympiáda* a *paralympiáda* sú lexikograficky spracované ako slovenské apelatíva a pravopisné formy *olympijské hry*, *olympiáda*, *paralympijské hry*, *paralympiáda* sú v slovenskom jazyku zaužívané, nebolo by preto vhodné upierať im pravopisnú legitimitu – v týchto prípadoch je namieste akceptovať variantnosť.

V poslednej časti príspevku sme sa zamerali na objasnenie povahy označenia *olympiáda* vyplývajúcej zo zákona na ochranu olympijskej symboliky. Hoci sa tento výraz tradične lexikograficky spracúva ako apelatívny výraz, zároveň je legislatívne chránený ako súčasť olympijského vlastníctva. Ide teda o výraz s pomerne špecifickým statusom, keďže tu narážame na legislatívnu reguláciu používania výrazu v intenciách ochrany duševného vlastníctva, ktorý je lexikograficky spracovaný ako druhové označenie – čo zas znamená, že by danej regulácii podliehať nemal. Poznanie tohto rozmeru slova *olympiáda* je samo osebe zaujímavé, má však význam aj

z lexikografického hľadiska, pretože informácia o statuse slova *olympiáda* ako chráneného označenia predstavuje relevantnú encyklopedickú informáciu, ktorú možno uviesť v rámci príslušného slovníkového hesla.

Literatúra

- BLANÁR, V. (2009): Poznámky k onomastickým koncepciám. In: *Jazykovedný časopis*, 60/2, 155 – 158.
- CRYSTAL, D. (2007): *How language works*. London: Penguin Books.
- ČERMÁK, F. (2011): *Jazyk a jazykověda*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum.
- DOKULIL, M. (1977): Status tzv. vlastních názvů. In: *Slovo a slovesnost* 38/4, 311 – 319.
- HALL, D. G. (2009): Proper Names in Early Word Learning: Rethinking a Theoretical Account of Lexical Development. In: *Mind & Language*, 24/4, 404 – 432.
- HARVALÍK, M. (2021): Současné teorie vlastního jména a pojetí propriální sféry jazyka. In: *Jazykovedný časopis*, 72/1, 47 – 56.
- HRUBANIČOVÁ, I. (2020): Pravopis spojenia Nežná/nežná revolúcia. Vhľad do súčasnej pravopisnej problematiky pri pomenovaniach dejinných udalostí. In: *Kultúra slova*, 54/1, 25 – 31.
- IMRICHOVÁ, M. (2003): Logonymá v systéme vlastných mien. In: Žigo, P. – Majtán M. (eds.): *Vlastné meno v komunikácii. 15. slovenská onomastická konferencia, Bratislava 6. – 7. septembra 2002; zborník referátov*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 281 – 286.
- JAROŠOVÁ, A. (2015): *Slovo v slovníku z pohľadu času a normy*. Bratislava: Veda.
- KAČALA, J. – Pisárčiková, M. – Považaj, M. (eds.) (2020). *Krátky slovník slovenského jazyka*. 5. dopln. a upr. vyd. Martin: Vydavateľstvo Matice Slovenskej.
- KNAPPOVÁ, M. (1995): Obchodní jméno jako fenomén onomaziologický a sociologický. In: *Slovo a slovesnost*, 56/4, 276 – 284.
- KRIPKE, S. (2002): *Pomenovanie a nevyhnutnosť*. Prel. A. Riška. Bratislava: Kalligram.
- MISLOVIČOVÁ, S. (2012): Písanie veľkých písmen v rozličných pomenovaniach olympiády. In: *Kultúra slova*, 46/3, 129 – 136.
- MISLOVIČOVÁ, S. (2009): Pravidlá slovenského pravopisu z hľadiska ich používateľa. In: Považaj, M. (ed.): *Dynamické tendencie v slovenskom pravopise*. Bratislava: Veda, 185 – 190.
- PRAVDOVÁ, M. – SVOBODOVÁ, I. (eds.) (2019): *Akademická príručka českého jazyka*. Praha: Academia.
- Pravidla českého pravopisu s dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* (2003). Praha: Academia.
- Pravidlá slovenského pravopisu* (2013). 4. nezm. vyd. Red. M. Považaj. Bratislava: Veda.
- JAROŠOVÁ, A. – BUZÁSSYOVÁ, K. (eds.) (2006): *Slovník súčasného slovenského jazyka*. A – G. Bratislava: Veda.
- JAROŠOVÁ, A. (ed.) (2021): *Slovník súčasného slovenského jazyka*. O – Pn. Bratislava: Veda.
- SOKOLOVÁ, M. (1995): *Kapitolky zo slovenskej morfológie*. Prešov: Slovacontact.
- VALENTOVÁ, I. (2015): Čo je nové v Akadémii/akadémii? K zástupnosti skrátených názvov a ich ortografii. In: *Slovenská reč*, 80/3 – 4, 210 – 218.
- VALENTOVÁ, I. (2021): Druhovú označenie ako súčasť vlastného mena alebo apelatívna identifikácia onymického objektu a dôsledky jeho chápania na písanie veľkých písmen. In: *Jazykovedný časopis*, 72/1, 57 – 79.
- ZÁVODNÝ, A. (2015): Nejednoznačnosť pri písaní niektorých typov vlastných mien. In: *Slovenská reč*, 80/1 – 2, 73 – 83.
- ZÁVODNÝ, A. (2021): *Kontúry slovenskej onymie*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis.
- ZOUHAR, M. (2004): *Podoby referencie*. Bratislava: Iris.

Internetové zdroje

- [1] International Olympic Committee: *Principles and guidelines for the non-commercial use of Olympic Properties by NOCs*. 2017, p. 27. Dostupné na: https://www.olympic.sk/sites/default/files/field_media_file/2019-03/Principles%20and%20guidelines%20for%20the%20non-commercial%20use%20of%20Olympic%20properties%20by%20NOCs.pdf, cit. 6. 4. 2022.
- [2] Jazyková poradňa: *S akým začiatočným písmenom sa píš [sic!] slovo „katedra“ vo vete „poverená vedením katedry edukológie športov“?* Dostupné na: <https://jazykovaporadna.sme.sk/q/7009/>, cit. 6. 4. 2022.
- [3] Jazyková poradňa: *Majstrovstvá sveta - píš sa malým m alebo veľkým M? Popríklad rozlišuje sa to podľa niečoho? Ďakujem veľmi pekne.* Dostupné na: <https://jazykovaporadna.sme.sk/q/7005/>, cit. 6. 4. 2022.
- [4] Ugandský vzpierač odišiel z olympijského tréningového kempu v Japonsku a zanechal odkaz, že si chce nájsť zamestnanie. In: *Dennik N*. Dostupné na: <https://dennikn.sk/minuta/2475203/>, cit. 6. 4. 2022.
- [5] *Olympijská charta. V platnosti od 17. júla 2020*, s. 9. Dostupné na: https://www.olympic.sk/sites/default/files/field_media_file/2020-10/OLYMPIJSK%C3%81%20CHARTA%20SK%2017jul2020.pdf https://www.olympic.sk/sites/default/files/field_media_file/2020-10/OLYMPIJSK%C3%81%20CHARTA%20SK%2017jul2020.pdf, cit. 6. 4. 2022.
- [6] International Olympic Committee: *Olympic Charter. In force as from 12. July 2020*, p. 22. Dostupné na: https://library.olympics.com/Default/doc/SYRACUSE/355508/olympic-charter-in-force-as-from-17-july-2020-international-olympic-committee?_lg=en-GB, cit. 6. 4. 2022.
- [7] *Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/static/pdf/2015/440/ZZ_2015_440_20220301.pdf, cit. 6. 4. 2022.
- [8] *Zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach*. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/static/pdf/2009/506/ZZ_2009_506_20190114.pdf, cit. 6. 4. 2022.
- [9] *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 23 Cdo 2097/2011*. Dostupné na: https://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/074200C9DB68877AC1257AD-10052D56A?openDocument&Highlight=0, cit. 6. 4. 2022.
- [10] Slovenský olympijský a športový výbor: *Manuál ochrany olympijskej symboliky a pravidiel pre olympijských a neolympijských partnerov*, s. 7 – 8. Dostupné na: https://www.olympic.sk/sites/default/files/field_media_file/2021-06/Manua%CC%81%20olympijska%CC%81%20symbolika_ver2.0_0_0.pdf, cit. 6. 4. 2022.
- [11] Jazyková poradňa: *Ako sa píše názvy olympiád?* Dostupné na: <https://jazykovaporadna.sme.sk/q/2687/>, cit. 6. 4. 2022.